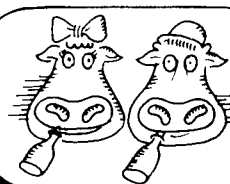

גידול

מניעת תמותה ותחלואה של ולדות ויונקים

בנימין לב, המחלקה לבקר, ש.ה.מ.

אלה שלא פתחו את פיהם – ב־15% בלבד.
2. עגלות ועגלים שנולדו מפרות שניקנו מהחוץ והובאו רק לאחרונה למשק, יש להגמיע בקולוסטרום של פרות בוגרות וותיקות בעדר ולא בקולוסטרום שנחלב מאמם. בכל רפת מתפתחת אוכלוסיה מיוחדת של חידקים, אשר לגביהם הפרות בעדר מפתחות עמידות. לבקר חדש המובא לעדר אין עמידות נגד אוכלוסית חידקים זאת, וגם בקולוסטרום של אותן פרות אין גופיפי נגד המקנים לוולדות הנולדים ומוגמעים בו עמידות נגד אוכלוסית חידקים זאת.

עוברים כחודשיים עד אשר עמידות זאת מתפתחת אצל אמהות ועוברת לקולוסטרום. הגמעה בחלב מפרות ותיקות אינה צריכה להוות בעיה לכל מי שמחזיק "בנק" קולוסטרום – כידוע מומלץ להקפיד עודפי קולוסטרום מהחליבה הראשונה והשניה לאחר ההמלטה בארמות של ליטר.

את הקולוסטרום מפשירים על ידי הכנסת הארזיה למים חמים (אין בשום אופן לחמם קולוסטרום ישירות בכלי על האש) ומגמיעים בטמפרטורה של 38° – 39° .

גידול תקין של עגלות ועגלים ומניעת תחלואתם ותמותתם היא תוצאה משולבת של גורמים רבים. כל גורם שאיננו מבוצע כראוי עלול לגרום לתופעות שליליות. בחומר המובא הזכרו שתי נקודות תורפה שעד עתה לא חדרו במידה מספקת לתודעתנו.

נקודה שתשומת לב לביצוע הנכון תשפר את גידול העגלות והעגלים בארץ.

תמותה ותחלואה של העגלים והעגלות הצעירים היא מהבעיות הכאובות מהן סובלים משקים רבים והגורמות נזק כספי רב. בעתון הגרמני "רינדרפרודוקציון" מחדש פברואר 1979 (Rinderproduktion) מופיע מאמר של פרופ' דר' ה. הרקינג מהנובר בנושא זה. במאמר, בנוסף להמלצות המקובלות עלינו לגבי מניעת תחלואה ותמותה של ולדות ויונקים, עומד פרופ' הרקינג על שני נושאים להם לא שמנו לב עד היום.

1. אין להכניס חומר זר וידיים לפה של הוולדות – לוולדות הצעירים אין עדיין כמעט גופיפי נגד למניעת הדבקות אלו. כידוע גופיפי הנגד נרכשים רק אם שתית הקולוסטרום הראשון.

ברפת וסביבתה ובמקום בו הפרה ממליטה יש כמויות גדולות של חידקים, חלקם פטוגניים. על ידי פתיחת הפה והוצאת הריר והנוזלים מהפה ומהנחיריים מיד לאחר ההמלטה, מכניסים חידקים המצויים בדרך כלל על היד שאיננה נקיה. חידקים אלה עלולים לגרום לתחלואה של העגל או העגלה. את הריר והנוזלים מדרכי הנשימה של הוולד יש להוציא על ידי כך שלוחצים על החלק העליון של האף מבחוץ ויורדים עם היד כלפי מטה לכיוון הפה. בנוסף לכך רצוי להרים את העגלה (ברגלים האחוריות כלפי מעלה, כך שהנוזלים יזרמו ויצאו מעצמם מתוך מערכת הנשימה).

נמצא שלעגלים ולעגלות אשר להם פתחו את הפה והוציאו את הריר ביד, היה ב־65% מהמקרים אילוח של חידקים בפה, ואילו אצל